

УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО БЪЛГАРСКИ КАТО ЧУЖД ЕЗИК

05.07.2015

Общо представяне на учебната програма

Настоящата учебна програма е предназначена за изучаване на български език от ученици в задължителна училищна възраст – деца на граждани на държави-членки на ЕС, на Европейското икономическо пространство и Швейцария, които живеят в България.

Учебната програма по български език за обучението на учениците синхронизира държавните образователни изисквания за учебното съдържание по български език и Общата европейската езикова рамка, като поставя акцент върху особеностите на българския книжовен език и общите нива на комуникативната езиковата компетентност, определени в рамката.

Структура на програмата

За да гарантира успешно използване на българския език при общуване, системата е ориентирана към изграждане на комуникативна компетентност. За тази цел са необходими съответният лексикален и граматичен ресурс, както и основните речеви умения за слушане, говорене, четене и писане.

Лексика

Усвояване на основната лексика означава трайно и правилно запаметяване на думите и моделите за тяхното съчетаване. За тази цел думите се подават в диалози в конкретни ситуации. Учащият ги чува от устата на различни герои, след което ги повтаря и запаметява в текст. Усвоените знания се затвърдяват, като се използват в нови ситуации.

Граматика

Тук вниманието е към речевите функции. Наред със задачите за свързване на думи в изречения, са предвидени дейности за използване на готовите изрази и речеви модели в реалистични ситуации. Играта, забавата и откривателството съпровождат заучаването и го улесняват.

Слушане

Разбирането на устна реч е друга основна цел на системата. За да бъде постигната, се предвижда неколккратно слушане на основните текстове - първия път за ориентиране в тематиката, втория – за навлизане в подробностите, а третия – за проверка и затвърдяване на разбраното.

Така постепенно учащият развива умение да разбира устна реч с непознати думи и да предвижда значенията им от контекста.

Говорене

Като всяко продуктивно умение, говоренето разкрива до каква степен изучаваният език е усвоен – може ли учащият да реагира адекватно в конкретна ситуация, има ли нужда от допълнителна лексика, в състояние ли е да изрази мислите си в рамките на усвоената граматика и т.н. Учащият може да избира роли и да участва активно в диалозите. Също така, той има възможност да задава въпроси и да отговаря на въпроси, както и да разказва за себе си. Системата има вградени механизми за незабавна проверка, корекция и потвърждение.

Четене

Разбирането при четене е друга основна необходимост. За постигане на тази цел учащите трябва преди всичко да усвоят българската азбука, както и основните правописни правила. Наситените с различни по обем и тематика текстове дават възможност за постепенно усвояване на техниките за четене. И тук, както при слушането, се предвижда неколккратно изчитане на текста с различна цел - първо за схващане на основната идея, а после за вникване в подробностите. Следват задачи за проверка на разбирането и обратна връзка.

Писане

Първоначалната цел на курса е да помогне на учащите да усвоят кирилицата, след което да започнат да пишат с комуникативна цел, като реагират на поставени задачи и попълват личното си досие.

Структура на урочните единици

Заглавието на всяка урочна единица въвежда учащия в съответната тема, активизира фоновите му знания и създава известни очаквания.

Част от тези очаквания съвпадат с комуникативните цели, представени като подзаглавия.

I. Обща ориентация

През началната фаза на обучението, учащият се запознава с уводния текст, за да се “потопи” в съответната ситуация.

Може да проверява разбирането си с помощта на различни упражнения.

II. Проверка на разбирането.

Упражненията за разбиране имат различен формат, но обща цел – да разкрият доколко учащият е разбрал изходния текст като цяло и в подробности. За тази цел са включени различни упражнения.

Като използва разнообразието от задачи, учащият може да установи кои тактики за извличане на информация му служат най-добре и да ги прилага последователно за разбиране на устна и писмена реч.

III. Създаване на говорни умения

Учащият може да се насочи от слушане към говорене преди разработването на целия текст. При първия опит може да говори заедно с героите. По-нататък може да се включи в диалога, като допълва с подходящи думи и изрази изпуснатите части. При анимацията е възможно да изключи надписите и да говори по памет.

IV. Усвояване на основните лексикално-граматични единици.

За повечето учаци усвояването на лексика и граматика стои на първо в учебния процес. И наистина, затрудненията, които изпитваме при общуване на чужд език, се дължат до голяма степен на липсата на думи и граматически знания.

Целта е при всяка нова единица да се знае не само формата, но и нейната употреба. Именно затова урочните единици представят езика в контекст, след което с внимателно степенувани задачи дават възможност на учащите сами да откриват значения, форми и структури. Сред типовете упражнения, разработени от авторите, има:

- упражнения за избор на подходяща дума, израз или форма;
- задачи за възстановяване на липсващи реплики;
- трансформационни упражнения;
- упражнения за словоред;
- свързване на въпроси и отговори;
- забавни игри, като кръстословици, мемори и пъзел, бинго и домино и др.

V. Развиване на допълнителни умения.

Всяка урочна единица съдържа и втори основен текст, който въвежда допълнителна комуникативна, лексикална или граматична единица. Работата

по него повтаря отчасти схемата на уводния текст. Наред с това той служи и за затвърждаване на материала, въведен с първия текст.

VI. Комуникативни умения.

Всички предходни дейности, свързани с усвояването на системата на българския език и речевите умения, са насочени към изграждане на комуникативна компетентност.

Тема	Граматика	Техники за усвояване на учебното съдържание	Междупредметни връзки, межкултурно обучение
А 1 / А 2			
Азбука, запознаване Как се казвате? Откъде сте?	1.Лични местоимения – именителни форми 2.Сегашно време на глагола СЪМ 3.Въпросителни изречения	Активиране на познания	
Какъв сте?	1.Въпросителни изречения с частицата ли 2.Съществителни имена за професии 3.Съществителни имена за националност	Таблица с националности, връзки	България и Германия и съседни страни
Какво е това?	1.Съществително име – род и число 2.Сегашно време на глаголите има и ням 3.Бройни числителни имена (1 - 100)	Извеждане на правилата, таблично представяне	
Колко тетрадки искате?	1.Бройна форма на съществителните имена от мъжки род 2.Бройни числителни имена (100 – 2 000 000)	Правила	

Какво има в стаята?	1.Членуване на съществителните имена 2.Лични местоимения – кратки винителни форми за трето лице, единствено и множествено число	Таблично представяне на материала	Моята стая – описание, съчинение, рисунка
Къде е господин Марков?	1.Показателни местоимения 2.Пространствени предлози	Съставяне на диалози, слушане на текстове	Местоимения и предлози в немски и английски език, собствена страна – чужда страна
Какво правиш?	1.Спрежение на глагола. Сегашно време.	Правила	Моето ежедневие и хоби
Каква е квартирата?	1.Прилагателно име – род, число, членуване, степенуване	Разпознаване на частите на речта, самостоятелно извеждане на правилата	Информация за Германия
Къде беше? Къде ще бъдеш?	1.Минало и бъдеще време на глагола съм 2.Бъдеще време	Таблицы с глаголите, стратегии за слушане	
Какво е времето?	1.Минало свършено време на някои глаголи от II спрежение 2.Редни числителни имена – род, число, членуване	Работа с диалози	Сезони – музика, изобразително изкуство, литература
Коя е тази жена?	1.Притежателни местоимения – кратки форми 2.Множествено число на някои имена за лица от мъжки род 3.Мъжколични числителни имена	Пресъздаване на ситуация, техники на четене	
Наистина ли ме каниш?	1.Лични местоимения – кратки винителни форми	Изразяване на необходимост, падежни форми в немски език	Културни различия

	2.Възвратни глаголи – сегашно време 3. Минало свършено време на някои глаголи от I и III спрежение		
Какво ще правиш от утре?	1.Бъдеще време на глаголи от свършен и несвършен вид		
Какво можете да правите?	1.Минало свършено деятелно причастие 2.Минало неопределено време (перфект) 3. Да -конструкции	Даване на съвет, писане на диалог, инфинитивни конструкции в немски език	
С какво мога да Ви услужа?	1.Лични местоимения – кратки дателни и винителни форми 2.Вид на глагола		
В 1			
Ежедневие	1.Вид на глагола – видови двойки, значение и употреба 2.Относителни и показателни местоимения и наречия 3.Сложни изречения то местоименно-съотносителен тип 4.Съюзи за време: когато, като, щом, след като, преди да, докато	Писане на текст, описание на ежедневието	Пунктуация в немски език
Как прекара ваканцията?	1. Минало свършено време – форми, значение и употреба 2.Въпросителни, неопределителни и отрицателни местоименни наречия		Ваканция – снимки, разказ, презентация

	3.Числителни имена за лица		
Всеки сам трябва да решава съдбата си	1.Лични местоимения – падежни форми 2.Глаголи с представка по- с умалително значение 3.Непряка реч – повелителни изречения	Права и задължения	Работа в Германия
Ах, тези криминални филми	1.Образуване на минало страдателно причастие 2.Образуване на причастно-страдателен залог		Медии, любими филми и книги, резюме
Във влака	1.Притежателни местоимения 2.Въпросителни местоимения за притежател 3.Членуване на съгласувани определения 4.Непряка реч – съобщителни изречения		
Добър ден, докторе!	1.Безлични изречения 2.Отглаголни съществителни 3.Сегашно деятелно причастие 4.Съюзи за причина	Обособени части, пунктуация, стратегии за четене	Здравеопазване в Германия
Полиция!	1.Минало свършено деятелно причастие 2.Минало неопределено време 3.Трансформация на съобщителни изречения в минало свършено време	Употреба и значение, стратегии за слушане с разбиране	

Среща между колеги	1.Минало несвършено време 2.Минало несвършено деятелно причастие	Употреба и значение	
Към Рилския манастир	1.Предлози с глаголи за движение 2.Наречия за място и посока 3.Преизказване на минало свършено време	Стратегии за писане и четене	Природни забележителности в България
В 1 / 2			
Добре дошли в България!	1.Минало предварително време 2.Деепричастие.	Употреба и форми на глаголното време Обособени части, пунктуация, синтактична синонимия	Българските чудеса, история
Вълнуващо преживяване край Дунава	1.Бъдеще време в миналото 2.Обобщителни местоимения и наречия 3.Условни съюзи	Употреба	Дунав – река на много народи, история, география, литература, музика
Външнополитически репортаж	1.Трансформация на пряка в непряка реч 2.Съкращения. Сложни съкратени думи	Репортаж	
9 часа сутринта Бизнес програма	1.Страдателен залог (пасив) – възвратнострадателни форми 2.Отглаголни съществителни имена на –ация, -ция 3.Образуване на глаголи от прилагателни имена за придобиване на качество 4. Изразяване на цел	Правила	Пасив в немски език

Културна програма	1.Условно наклонение 2.Съюзи за отстъпка 3.Съществителни имена за качество	Условно наклонение правила	Културни забележителности и личности
На екскурзия	1.Обособени части Трансформация на подчинени определителни изречения в обособени части		Пътешествие из България
Искам да стана звезда	1.Вид на глагола – словообразуване 2.Глаголни представки 3.Образуване на глаголните видове - глаголи от несвършен вид - глаголи от свършен вид	Дискусия Правопис на представките	Делими и неделими представки в немски език
Началото	1.Словообразуване – обобщение -образуване на съществителни имена - образуване на прилагателни имена - образуване на глаголи - образуване на наречия - образуване на сложни думи 2. Подчинени определителни изречения с чийто, чиято, чието, чиито 3.Сегашно историческо време	Съставни части на думата, правописни принципи	
Легенда-истина	1.Преизказване на глаголното време 2.Обособени части и подчинени изречения 3.Сложни изречения	Правила и пунктуация и връзка с немски език	Образите на Кирил и Методий в изкуството

Личността на Левски	1.Съгласуване на времената в разказ – сегашен и минал план		Българска история и изкуство
Младежка литература		Стратегии за четене, писане на текст	
Околна среда		Изграждане на аргументи	Германия и България
Компютри и интернет			Английски език като помощ
Музика			Български песни, филмова музика
Проблеми в училище и вън		Дискусия	

Тема	Аспекти 5-8 клас	Аспекти 9-12 клас
1. Миналото на България	Културно наследство	Българската историческа съдба, отразена в литературната класика. Културно наследство; историята на езика
2. Фолклор	Песенен фолклор, приказки. Шевици. Кратки народни умотворения. Празничен фолклорен календар. Българска литературна класика.	Българска литературна класика. Обреди-ритуали и обичаи
3. Българска национална кухня	Традиции, обреди и символи. Билки	Традиции, обреди и символи. Билки
4. Туризм	Природни забележителности	Исторически забележителности
5. Български достижения	Наука – изкуство – спорт	Наука – изкуство - спорт

6. Съвременна България	Държавни символи. Държавни институции и партии. Териториално разпределение. Литература, театър, кино.	Държавни символи. Държавни институции и партии. Териториално разпределение. Литература, театър, кино.
7. Образование	Обучение в България и чужбина. Реализация	Обучение в България и чужбина. Реализация
8. Личност и общество	Свободно време. Интереси и хоби. Моето семейство.	Социални мрежи. Технологии.